

PAŃSTWOWA INSPEKCJA PRACY
Główny Inspektorat Pracy

**Zapobieganie zagrożeniom powodowanym
przez azbest w środowisku pracy
na podstawie kontroli
Państwowej Inspekcji Pracy**

Warszawa, luty 2007 r.

Wprowadzenie

Po ponad 50-letnim okresie produkcji i stosowania różnych wyrobów zawierających azbest od końca ubiegłego wieku następuje w Polsce ich sukcesywne usuwanie. Działania te wynikają z:

- realizacji ustawy o zakazie stosowania azbestu z 1997 roku,
- coraz większej, choć ciągle niewystarczającej świadomości społecznej o szkodliwości azbestu dla zdrowia i życia ludzkiego,
- starzenia się tych wyrobów, utraty ich właściwości użytkowych i konieczności wymiany na inne wyroby niezawierające azbestu,

jak również ze strategii przyjętej w Unii Europejskiej.

Wyrobami najczęściej spotykanymi w naszym kraju są:

- płyty faliste i płaskie azbestowo – cementowe, z pokryciem ochronnym i bez pokrycia stanowiące poszycie dachów obiektów budowlanych,
- płyty elewacyjne azbestowo – cementowe budynków, z pokryciem ochronnym i bez pokrycia ochronnego,
- izolacje termiczne rurociągów technologicznych,
- rury azbestowo – cementowe zraszalników,
- płyty faliste i płaskie azbestowo – cementowe stanowiące wypełnienie chłodni kominowych,
- kształtki azbestowo – cementowe stosowane w ciągach wentylacyjnych i kominowych budynków wielorodzinnych,
- rury azbestowo – cementowe sieci wodociągowej,
- płyty faliste azbestowo – cementowe stanowiące obudowę ścian i stropu wewnątrz budynków (klatka schodowa, pakownia, silosy cementu),
- płyty płaskie azbestowo – cementowe używane na podsufitkę.

Warto zaznaczyć, że stan techniczny wyrobów azbestowo - cementowych stale się pogarsza. Trwałość płyt azbestowo – cementowych została określona na około 30 lat, natomiast okres eksploatacji innych wyrobów azbestowo - cementowych może być znacznie krótszy. Uszkodzone wyroby azbestowe stanowią bezpośrednie źródło uwalniania się włókien azbestowych zarówno do środowiska pracy, jak i do środowiska naturalnego. Uwolnione włókna azbestowe stwarzają zaś zagrożenie dla ludzi, będąc przyczyną chorób azbestozależnych. Z tego względu zasadnicze znaczenie ma bezpieczne usunięcie wyrobów azbestowych oraz unieszkodliwianie odpadów.

Przy usuwaniu lub zabezpieczaniu wyrobów zawierających azbest następuje zwiększona emisja pyłu do środowiska naturalnego. Szczególnie narażone są osoby wykonujące prace, ale negatywne skutki zdrowotne ponoszą również osoby postronne przebywające w pobliżu wykonywania prac. W tym kontekście przestrzeganie przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy podczas usuwania lub zabezpieczania wyrobów i odpadów zawierających azbest nabiera szczególnego znaczenia.

Skutki zdrowotne narażenia na pył azbestowy

Według Międzynarodowej Organizacji Pracy azbest, z uwagi na własności rakotwórcze, należy obecnie do najgroźniejszych przyczyn chorób zawodowych na świecie. Wdychanie niewidocznych dla oka pyłów azbestowych może powodować takie choroby, jak:

- pylica azbestowa (azbestoza), schorzenie polegające na powolnym zwłóknieniu tkanki płucnej prowadzącym do niewydolności oddechowej,
- gwałtownie rozwijający się rak płuca, występujący zwykle po 10 – 40 latach, licząc od początku narażenia, którego rozwój przyspiesza azbestoza i nikotynizm,
- międzybłoniak opłucnej, bardzo złośliwy nowotwór specyficzny dla azbestu, spowodowany zmagazynowanymi w płucach mikroskopijnymi respirabilnymi włóknami azbestu, rozwijający się po 10 – 40 i więcej lat licząc od początku narażenia.

Dla ilustracji problemu w tabeli 1 stanowiącej wyciąg z Rejestru Chorób Zawodowych Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi podano niektóre dane statystyczne orzeczonych chorób zawodowych spowodowanych azbestem w Polsce.

Z tego rejestru wynika, że liczba azbestozależnych chorób zawodowych nie ulega zmniejszeniu. Wręcz przeciwnie. Na przykład w 2005 r. nastąpił prawie 5-krotny (4,75) wzrost zachorowań na międzybłoniaka w porównaniu do 1995 r. Biorąc pod uwagę statystyki innych państw dotyczących zachorowań na te choroby, w Polsce również należy się spodziewać wzrostu liczby przypadków zachorowań, szczególnie na raka płuca i międzybłoniaka opłucnej.

Tabela 1 – Wyciąg z Rejestru Chorób Zawodowych dotyczący chorób azbestozależnych

Rok	Rodzaj choroby			
	Pylica	Rak płuca	Międzybłoniak opłucnej	Inne nowotwory
1990	42	12	3	–
1995	65	32	4	–
2000	66	12	13	3
2001	173	36	18	1
2002	111	28	10	5
2003	151	27	12	2
2004	163	30	17	–
2005	119	32	19	2

Należy podkreślić raz jeszcze, że szkodliwe działanie azbestu ujawnia się zwykle dopiero po bardzo długim czasie, a ryzyko zwiększa jednocześnie oddziaływanie innych substancji, np. węglowodorów aromatycznych, związków niektórych metali ciężkich, dymu tytoniowego i innych.

Wyniki kontroli Państwowej Inspekcji Pracy

Ze względu na wagę problemu temat „Zapobieganie ryzyku zawodowemu wynikającemu z obecności azbestu w środowisku pracy” ujmowany jest w corocznych programach działania Państwowej Inspekcji Pracy począwszy od 1999 r. Do końca 2006 roku przeprowadzono kontrole w 497 zakładach pracy (w tym w roku 2005 – w 74, w roku 2006 – w 133 zakładach pracy) zatrudniających ok. 29000 osób (w 2005 r. – 4 000 osób, w 2006 r. – 3544 osób) w tym bezpośrednio narażonych na pył azbestowy było 2324 pracowników (w 2005 r. – 454, w 2006 r. – 604).

Kontrole przestrzegania przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy prowadzone były podczas m.in.:

- usuwania i rozbiórki poszycia dachu lub elewacji ścian bocznych obiektów budowanych z wyrobów azbestowo – cementowych zawierających azbest mocno związany,

- usuwania azbestowo – cementowych płyt chłodni kominowych,
- usuwania sznurów azbestowych wypełniających szczeliny dylatacyjne kominów przemysłowych,
- demontażu płyt azbestowych miękkich, uszczelnienia palników i wizjerów kotłów,
- demontażu tektury i papieru azbestowego zastosowanego jako materiał zwiększający odporność ogniową sufitu,
- prac związanych z unieszkodliwianiem odpadów zawierających azbest na składowiskach odpadów.

Podczas kontroli oceniano:

- o przestrzeganie przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy podczas usuwania wyrobów zawierających azbest z obiektów budowlanych i przemysłowych oraz podczas unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest,
- o poziom znajomości przez pracodawców przepisów i zasad bhp obowiązujących przy pracach związanych z materiałami lub wyrobami azbestowymi,
- o prawidłowość środków zapobiegawczych podejmowanych przez pracodawców w celu zmniejszenia ujemnych następstw dla zdrowia pracowników,
- o poziom znajomości przez pracowników przepisów i zasad bhp obowiązujących przy pracach związanych z materiałami lub wyrobami zawierającymi azbest oraz przestrzeganie tych przepisów w miejscu prowadzenia prac.

Kontrolom towarzyszyły działania prewencyjne i edukacyjne, polegające głównie na upowszechnianiu informacji o właściwych sposobach eliminowania bądź ograniczania zagrożenia wynikającego z obecności azbestu, skutkach zdrowotnych wynikających z działania azbestu, jak również o prawidłowych metodach pracy.

Nieprawidłowości, które najczęściej stwierdzano podczas kontroli w 2005 i 2006 r. przedstawiono w tabeli 2.

Tabela 2 Nieprawidłowości stwierdzone podczas kontroli w latach 2005 – 2006

L.p.	Zagadnienia objęte kontrolą	Odsetek zakładów, w których stwierdzono nieprawidłowości		Uwagi dot. 2006 r.
		2006 r.	2005 r.	
1.	zgłoszenie robót do właściwego organu nadzoru budowlanego	25	8	niezgłaszanie robót usuwania wyrobów zawierających azbest organom zarówno nadzoru budowlanego jak i inspekcji pracy
2.	profilaktyczne badania lekarskie pracowników wykonujących prace z narażaniem na działanie azbestu	21	13	w 2006 r. brak badań profilaktycznych lub orzeczenia dotyczące przeciwwskazań do pracy z azbestem stwierdzono u 61 (10%) pracowników
3.	przeszkolenie w zakresie bhp osób bezpośrednio zatrudnionych przy pracach z azbestem oraz nadzorujących te prace	21	13	W 2006 r. 12% pracowników zostało dopuszczonych do pracy bez wymaganego przepisami przeszkolenia
4.	sporządzenie przed przystąpieniem do prac związanych z usuwaniem azbestu planu pracy określającego jej metody oraz środki zapobiegawcze minimalizujące ryzyko zawodowe	32	24	brak planu pracy wynikał z nieznajomości lub lekceważenia podstawowych przepisów prawa
5.	wydzielenie strefy wykonywania prac przy wyrobach azbestowych	19	19	niewydzielenie lub nieoznakowanie strefy prac mogło spowodować narażenie na pył azbestowy innych pracowników i osób postronnych
6.	oznakowanie wydzielonej strefy pracy ostrzegające o zagrożeniu azbestem	42	26	
7.	wyposażenie pracowników w odzież przystosowaną do pracy z azbestem	14	8	w 2006 r. 83 pracowników (13,7 % ogółu zatrudnionych) używało niewłaściwej odzieży
8.	postępowanie z odpadami azbestowymi	32	21	niezabezpieczenie odpadów przed pyleniem
9.	rejestr pracowników narażonych na działanie czynników rakotwórczych	43	44	brak rejestru dotyczył w 2006 r. 217 (36%) pracowników

Uwagę zwraca znacznie wyższy poziom nieprawidłowości stwierdzonych w 2006 r. w porównaniu do 2005 r. i to prawie we wszystkich kontrolowanych zagadnieniach. Największe pogorszenie odnotowano w zakresie zgłaszania robót związanych z usuwaniem wyrobów azbestowo – cementowych z obiektów budowlanych do właściwego organu nadzoru budowlanego. Można przypuszczać, że wynikało to z chęci uniknięcia kontroli, a co za tym idzie konieczności wypełnienia innych obowiązków, jak np. opracowania planu pracy, odpowiedniego przeszkolenia i wyposażenia pracowników, co wpływa na zwiększenie kosztów działalności.

Poważnymi zagrożeniami dla zdrowia pracowników skutkować może stwierdzony w co piątym kontrolowanym zakładzie brak badań profilaktycznych,

uwzględniających możliwość narażenia zatrudnionych pracowników na pył azbestu (61 pracowników). Niepodanie przez pracodawcę w skierowaniu na badania informacji o występowaniu na stanowisku pracy wszystkich czynników szkodliwych dla zdrowia lub warunków uciążliwych uniemożliwia lekarzowi prowadzącemu badania lekarskie właściwe określenie zakresu i częstotliwości badań profilaktycznych, co ma istotne znaczenie dla ochrony zdrowia pracowników. Nieumieszczenie tej informacji w skierowaniu na badania, jak również ignorowanie obowiązku przekazywania do inspekcji pracy „Informacji o czynnikach rakotwórczych”, a także nieprowadzenie rejestru czynników rakotwórczych oraz rejestru pracowników narażonych na te czynniki (47 zakładów) świadczy o niskiej świadomości pracodawców w zakresie zagrożeń, jakie powoduje praca w narażeniu na azbest.

Jest to również jedna z przyczyn niedokonywania oceny ryzyka zawodowego lub dokonywania oceny w nieprawidłowy sposób, bez uwzględnienia wszystkich istotnych zagrożeń na wszystkich stanowiskach pracy. Brak lub nierzetelna ocena ryzyka zawodowego ma daleko idące konsekwencje i rzutuje bezpośrednio na występowanie wielu zagrożeń i nieprawidłowości. Bez rozpoznania zagrożeń, które wiążą się z wykonywaną pracą nie można bowiem prowadzić skutecznej działalności prewencyjnej.

Niesporządzenie przed przystąpieniem do prac związanych z usuwaniem azbestu planu pracy, określającego jej metody oraz środki zapobiegawcze minimalizujące ryzyko zawodowe, jest również konsekwencją nieznajomości lub lekceważenia podstawowych przepisów prawa, bądź źle pojętych oszczędności.

Istotnym problemem jest nieprzygotowanie pracowników do pracy. W co piątym zakładzie pracownicy nie zostali poddani szkoleniu z zakresu przepisów i zasad bhp z uwzględnieniem pracy w narażeniu na pył azbestu. W konsekwencji pracownicy nie posiadają dostatecznej wiedzy o zasadach i sposobach bezpiecznego wykonywania powierzonych im prac oraz o zagrożeniach dla zdrowia związanych z wykonywanymi pracami, a to z kolei pociąga za sobą zwiększone ryzyko zawodowe.

Niewłaściwej odzieży roboczej i ochronnej przy pracach z azbestem używało 83 pracowników, co stanowiło 13,7 % ogółu zatrudnionych.

Zdarzały się również przypadki niewłaściwego składowania odpadów azbestowych, w nieuszczelnionych oraz nieoznakowanych opakowaniach foliowych,

które nie zapewniają pełnej izolacji i nie zabezpieczają przed ewentualną emisją włókien azbestu do otoczenia.

Podobnie niewydzielenie i nieoznakowanie strefy wykonywania prac przy wyrobach azbestowych może powodować zagrożenie nie tylko dla pracowników, ale i dla zdrowia ludzi oraz całego środowiska.

Kampania azbestowa SLIC 2006

Państwowa Inspekcja Pracy w 2006 r. uczestniczyła w Kampanii Azbestowej SLIC 2006, zorganizowanej przez Komitet Wyższych Inspektorów Pracy Komisji Europejskiej, której celem była ocena stopnia wdrożenia do praktyki wymogów dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady UE 2003/18/WE w sprawie ochrony pracowników przed zagrożeniami związanymi z narażeniem na działanie azbestu w miejscu pracy.

W okresie od 1.08 do 31.10.2006 r. przeprowadzono kontrole w 117 zakładach pracy w ramach tej akcji, w tym w 103 zakładach podczas usuwania, konserwacji lub rozbiórki wyrobów azbestowo – cementowych i w 14 zakładach kontrole przestrzegania przepisów podczas składowania ww. odpadów.

Kampanii towarzyszyły również działania na rzecz podniesienia świadomości społecznej o szkodliwych skutkach zdrowotnych wynikających z obecności azbestu w środowisku. W tym celu:

- opracowano i opublikowano „Praktyczny podręcznik najlepszych praktyk służących zapobieganiu ryzyku związanemu z azbestem w pracach wymagających (lub mogących wymagać) kontaktu z azbestem lub zminimalizowaniu tego ryzyka: dla pracodawców, pracowników oraz inspektorów pracy”,
- zorganizowano ogólnounijną kampanię kontroli prac związanych z azbestem – Kampania azbestowa SLIC 2006 – mającą na celu ocenę stopnia wdrożenia do praktyki dyrektywy 2003/18/WE w państwach członkowskich Unii. Kontrole prowadzone były przez inspekcje pracy na podstawie opracowanych przez grupę roboczą ds. kampanii azbestowej, zunifikowanych trzech list kontrolnych, tj.:

1. Azbest, Kampania europejska 2006 – Usuwanie materiałów zawierających azbest słabo związany,
2. Azbest, Kampania europejska 2006 – Rozbiórka, konserwacja i usuwanie materiałów azbestowo-cementowych,
3. Azbest, Kampania europejska 2006 – Unieszkodliwianie odpadów powstałych z materiałów zawierających azbest (przekazywanie odpadów).

W praktyce w oparciu o przepisy polskie w poszczególnych zakładach pracy sprawdzano przestrzeganie konkretnych wymogów dyrektywy. Stopień przestrzegania tych przepisów przedstawiono w tabeli 3.

Tabela 3 Kampania azbestowa SLIC 2006

L.p.	Wymóg Dyrektywy 2003/18/WE	Ocena ¹⁾ przestrzegania wymogów (%)			
		1	2	3	4
1	Konsultowanie oceny ryzyka z pracownikami i/lub ich przedstawicielami (art. 3, ustęp 4)	61		2	37
2	Zgłoszenie miejsca pracy przez pracodawcę do wyznaczonych urzędów państwa członkowskiego (art. 4)	75			25
3	Identyfikacja materiałów zawierających azbest przed pracami rozbiórkowymi lub konserwacyjnymi (art. 10a)	72			28
4	Sporządzenie planu pracy przed rozbiórką lub usuwaniem azbestu (art. 12)	68			32
5	Stosowanie znaków ostrzegawczych w celu oddzielenia miejsca prac (art. 13)	63	10	12	15
6	Zapewnienie najszybszego zebrania i usunięcia odpadów azbestowych z miejsca pracy w szczelnych oznaczonych opakowaniach (art. 6)	71	5	7	17
8	Odpowiednie szkolenie pracowników, którzy są lub mogą być narażeni na pył zawierający azbest (art. 12a)	70			30
9	Rejestr narażenia na emisję włókien azbestowych pracowników odpowiedzialnych za wykonanie prac (art. 16)	61			39
10	Specjalistyczna opieka medyczna dla pracowników narażonych na pył azbestowy (art. 15)	69			31
11	Ocena ryzyka w celu określenia charakteru i stopnia narażenia pracowników na pył powstający z azbestu lub materiałów zawierających azbest (art. 3)	60	1	2	37
12	Stosowanie w procesach pracy metod zapobiegających uwalnianiu się pyłu azbestowego do atmosfery (art. 6)	77	3	2	18
13	Stosowanie odpowiednich środków ochrony układu oddechowego lub innych środków ochrony indywidualnej (art. 11)	76	2	6	14

Ocena ¹⁾ : 1 – w pełni/tak, 2 – w znacznym stopniu, 3 – częściowo, 4 - nie wykonano/nie

Warto zaznaczyć, że podczas kontroli przeprowadzonych na składowiskach odpadów tylko w jednym przypadku stwierdzono niezabezpieczenie składowanych odpadów przed wtórnym pyleniem. Decyzja inspektora doprowadziła do przestrzegania tego przepisu przez osoby prowadzące składowisko

Przyczyny nieprawidłowości

Wysoki stopień nieprawidłowości stwierdzony podczas kontroli 2006 r. dotyczących zagadnień mających istotne znaczenie dla bezpieczeństwa pracy tj. :

➤ nie dokonanie ocen ryzyka	-	39%
➤ nie konsultowanie (informowanie) o ryzyku pracowników	-	39%
➤ brak planów pracy przed jej rozpoczęciem	-	32%

świadczy o niedostatecznym przygotowaniu tej grupy pracodawców do prac niebezpiecznych, jakimi są prace związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest.

Przyczyny tych nieprawidłowości to:

- brak lub niski poziom szkolenia pracodawców i pracowników;
- konkurencja wymuszająca obniżanie oferowanych cen prac i wykonywanie tych prac przez pracowników niewykwalifikowanych, sezonowych;
- niesprawdzanie umiejętności prowadzenia robót związanych z usuwaniem wyrobów azbestowo – cementowych przed ich rozpoczynaniem;
- brak sankcji odebrania pozwolenia na wytwarzanie odpadów niebezpiecznych wykonawcom nieprzestrzegającym przepisów;
- emigracja wykwalifikowanych pracowników za granicę.

Zastosowane środki prawne i uzyskane efekty

Zastosowane środki prawne.

Decyzje (ogółem):	- 800
w tym:	
- wstrzymania prac	- 144
- skierowania 57 pracowników do innych prac	- 18
wnioski w wystąpieniach	- 270
mandaty karne na kwotę 31 650 zł	- 51
porady techniczne	- 414
decyzje ustne	- 346

Już w trakcie kontroli zostało zrealizowanych 346 decyzji ustnych. Decyzje pisemne są wykonywane zgodnie z ustalonym terminarzem.

W wyniku zastosowanych środków prawnych uzyskano następujące efekty:

- przeszkolono i przeprowadzono badania profilaktyczne 53 osób zatrudnionych na podstawie umowy cywilnoprawnej,
- zmniejszono narażenie zdrowia pracowników na szkodliwe działanie włókien azbestu dzięki wyposażeniu ich w:
 - środki ochrony indywidualnej (74),
 - odzież ochronną (93),
 - odzież i obuwie robocze (86)
- poinformowano o ryzyku zawodowym 127 pracowników i podjęto działania zmniejszające zagrożenie (zastosowanie metody mokrej usuwania wyrobów zawierających azbest),
- ograniczono zagrożenia przed upadkiem z wysokości poprzez wyposażenie 65 pracowników w niezbędne środki ochrony indywidualnej,
- ograniczono narażenia osób postronnych na działanie pyłu azbestu, dzięki:
 - oddzieleniu i oznakowaniu miejsc pracy przez 28 pracodawców,
 - właściwemu oddzieleniu i oznakowaniu 15 miejsc składowania odpadów zawierających azbest,

- właściwemu oznakowaniu identyfikacyjnemu odpadów azbestowych przez 35 pracodawców;
- ograniczono wtórną emisję włókien azbestu do środowiska pracy poprzez zastosowanie właściwych metod sprzątania (27), utrzymywanie odpadów azbestowych w stanie mokrym podczas tymczasowego składowania (32), zastosowanie odpowiedniej grubości folii do pakowania odpadów (16);
- ograniczono narażenia pracowników transportu odpadów zawierających azbest dzięki właściwemu pakowaniu i oznakowaniu odpadów oraz utrzymaniu ich w stanie wilgotnym.

Działalność promocyjna

W związku z ogłoszeniem przez Komitet Wyższych Inspektorów Pracy KE w roku 2006 kampanii azbestowej, Główny Inspektorat Pracy opublikował wydany przez SLIC „Praktyczny podręcznik najlepszych praktyk służących zapobieganiu ryzyku związanemu z azbestem w pracach wymagających (lub mogących wymagać) kontaktu z azbestem lub zminimalizowaniu tego ryzyka: dla pracodawców, pracowników oraz inspektorów pracy” (polski tytuł „Azbest – podręcznik dobrych praktyk”) w liczbie 2000 egzemplarzy. Podręcznik był rozdawany przez inspektorów pracy podczas kontroli prowadzonych w 2006 r. Wydano i rozpropagowano plakat ostrzegawczy „Azbest wciąż zabija”.

Na stronie internetowej Głównego Inspektoratu Pracy www.pip.gov.pl umieszczono wydane wcześniej publikacje, tj.:

- „Wybrane przepisy prawne dotyczące azbestu”,
- „Azbest – podręcznik dobrych praktyk”,
- „Postępowanie z azbestem w obiektach budowlanych, 2006. Nowe zaktualizowane wydanie”,
- ulotkę „Uwaga! Azbest – ważne informacje dla rolników”.

We wszystkich okręgowych inspektoratach pracy uruchomiono porady techniczne i prawne dotyczące problematyki azbestowej. Ponadto wszystkie inspektoraty prowadzą strony internetowe dotyczące postępowania z azbestem.

Inspektorzy pracy natomiast podczas kontroli udzielają informacji prawnych i technicznych pracownikom, osobom kierującym pracownikami oraz pracodawcom

w zakresie problematyki azbestowej. W roku 2006 dodatkowo zorganizowano 47 spotkań, seminariów i konferencji takich jak np.:

- spotkania inspektorów pracy OIP Kraków z Małopolskim Stowarzyszeniem Sołtysów w Brzesku i Białce Tatrzańskiej,
- spotkanie inspektorów OIP Gdańsk z pracownikami inspekcji sanitarnej woj. pomorskiego,
- seminarium OIP Białystok i Rady Federacji Stowarzyszeń Naukowo – Technicznych NOT w Białymstoku,
- seminarium zorganizowane przez OIP Rzeszów z pracodawcami firm usuwających azbest,
- spotkanie inspektorów z OIP Poznań z pracownikami ochrony środowiska starostw woj. wielkopolskiego
- lubelskie forum pracodawców prowadzących prace usuwania azbestu, w którym uczestniczyli inspektorzy pracy OIP Lublin.

Pisma profilaktyczne kierowano do urzędów gmin i starostw.

Wnioski

Niski poziom wiedzy i kwalifikacji wykonawców prac związanych z azbestem, podejmowanie się tych prac przez firmy bez odpowiedniego przygotowania, często nowo powstałe i zatrudniające przypadkowych pracowników, wskazuje na potrzebę przeciwdziałania tym negatywnym zjawiskom. Tym bardziej że brak wymogu prawnego sprawdzania umiejętności prowadzenia robót związanych z usuwaniem wyrobów azbestowo-cementowych przed ich rozpoczęciem oraz brak sankcji odebrania pozwolenia na wytwarzanie odpadów niebezpiecznych wykonawcom nieprawidłowo je prowadzącym powoduje bezkarność.

Z tego względu uzasadnione jest:

- wprowadzenie do modyfikowanego Narodowego Programu Usuwania Azbestu zadania stworzenia w każdym województwie certyfikowanej jednostki szkoleniowej w zakresie azbestu dla pracodawców,
- obwarowanie wydawania pozwolenia na wytwarzanie odpadów niebezpiecznych określonych prawem okresami próbnymi oraz wprowadzenie możliwości cofania wydanego pozwolenia.

Podstawy prawne prowadzenia kontroli

1. Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (tekst jednolity Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94 ze zm.).
2. Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (tekst jednolity Dz. U. z 2004r. Nr 3, poz. 20 ze zm.).
3. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (tekst jednolity Dz. U. z 2006 r. Nr 156, poz.1118 ze zm.).
4. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. o odpadach (Dz. U. z 2001 r. Nr 62, poz. 628 ze zm.).
5. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005 r. w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów (Dz. U. z 2005 r. nr 216, poz. 1824).
6. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwaniu wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2004 r. nr 71, poz. 649).
7. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 1 grudnia 2004 r. w sprawie substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy (Dz. U. z 2004 r. nr 280, poz. 2771, ze zm.).
8. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 kwietnia 2005 r. w sprawie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. z 2005r. nr 73, poz. 645).
9. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. z 2002 r. Nr 217, poz. 1833 ze zm.).
10. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 4 sierpnia 2004 r. w sprawie okresowych badań lekarskich pracowników zatrudnionych w zakładach, które stosowały azbest w produkcji (Dz. U. z 2004 r. Nr 183, poz. 1896).